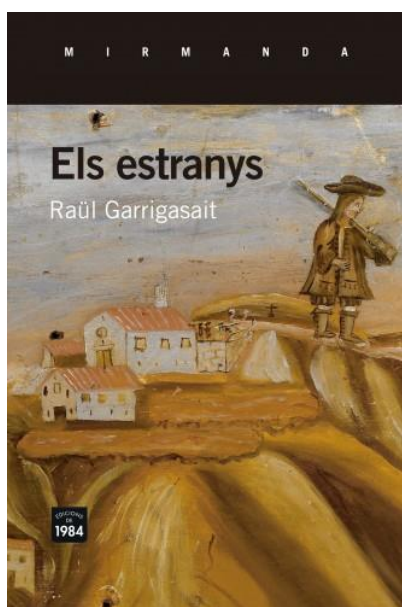

Raül Garrigasait: «El carlisme era una revolta visceral contra un estat que s'estava creant»

L'autor solsoní publica "Els estranys", una novel·la ambientada l'any 1837, quan un jove prussià travessa els Pirineus per lluitar a favor de l'Ordre

L'escriptor i traductor creu que Pla, Rodoreda i Sales "són la base de la nostra prosa d'avui"

Esteve Plantada / *Nació Digital*

La fusió entre narració i la reflexió ja eren el pal de paller d'*El gos cosmopolita i dos espècimens més* (A contravent), l'obra amb què Raül Garrigasait (Solsona, 1979) va sorprendre el món de les lletres catalanes i va començar a estendre la bona nova de manera pausada, com si fos una taca d'oli d'alt gust literari. Refermant tot allò que s'hi llegia, l'autor i traductor solsoní presenta la seva primera novel·la, *Els estranys* (Edicions de 1984).

L'any 1837, en plena guerra carlina, un jove prussià travessa els Pirineus per lluitar a favor de l'Ordre. Això serà l'excusa perfecta per a què esclatin convencions, estranyaments (a la manera del *fremdling* alemany o de l'*ostranenie* rus), xocs culturals, irònics i humans i un ampli ventall de bona, boníssima, literatura. A través d'una gran varietat de registres, Garrigasait aconsegueix teixir un to harmònic i perfectament mesurat al llarg de tota l'obra, amb una comicitat que es va combinant amb els aspectes tràgics de la novel·la.

"*Els estranys* son dues històries", explica l'autor. "Una principal i una secundària, que fa de marc". Aquesta segona està ambientada en el present i parla d'una traducció. "És molt breu i acaba sent un fracàs, d'on en surt la història principal: la d'un jove prussià que travessa els Pirineus amb la idea de venir a lluitar al costat dels carlins". Travessa els Pirineus amb una interpretació clara del món, amb una divisió formada entre bons i dolents. "La gràcia és que, quan veu què hi ha aquí, aquest esquema mental tan ben ordenat se li ensorra. La història principal del llibre és la història d'aquest ensorrament"

Lluny de la novel·la històrica

Això fa que *Els estranys* no sigui exactament una novel·la històrica. "Darrere de la novel·la històrica hi ha la voluntat de voler conèixer una història i la de reconstruir el

passat amb certa vocació d'antiquari", sosté l'autor. "Aquesta novel·la, però, no ho pretén: ni és didàctica, ni té vocació d'antiquari. Els personatges parlen el solsoní del meu pare, no pas el del segle XIX, perquè fer-ho no tindria cap mena de sentit". Tampoc fa una divisió moral entre bons i dolents. "D'alguna manera, el carlisme era una revolta visceral contra un Estat que s'estava creant".

"Jo m'he dedicat molt a la cultura alemanya romàntica, contemporània a la primera guerra carlina", explica. "Un dels problemes que té el nostre segle XIX és que tenim una història amb personatges al·lucinants, però la majoria són personatges que en el seu temps no tenien veu literària". És el cas de les dones. "Al llibre, els personatges femenins no parlen, perquè les fonts històriques no les fan parlar. En comptes d'inventar-me una possible veu, he volgut convertir aquesta absència de veu en un tema".

Tot allò que hi ha sota d'una gran trama

A partir de la plasticitat de les escenes i de la versemblança de la ficció, el llenguatge es fa l'amo de la trama. "Als llibres que lleigeixo m'agrada trobar que la literatura mostri allò que hi ha per sota dels grans discursos i les grans paraules". Garrigasait ho aconsegueix, a fi de bé. La primera idea, tal com explica, era fer una novel·la amb elements d'assaig, i l'element central que ho cohesiona tot són preguntes que defugen el marc literari: Quan de dolor és necessari per modernitzar una societat? La literatura pot mostrar el moment en què les ideologies s'ensorren davant la realitat? Pot fer-ho en un esclat còmic i tràgic? "M'interessa la comicitat tràgica, moments que fan riure molt, però que tenen una gran càrrega".

Un altre dels reptes de la novel·la és com fer "visibles" les escenes siguin. "He intentat que les frases fessin emergir escenes davant del lector, pensant a la manera de Joseph Conrad o de Marian Vayreda". La novel·la té moltes històries secundàries que són explicades pels personatges. "Hi ha històries vulgars, esparracades, narracions orals o històries que s'expliquen. Però no hi arribo mai a través del costumisme, sinó a través de la literatura de Faulkner o de les històries del Gènesi".

Els batecs referencials són constants i heterogenis. A banda dels ja esmentats, també es poden trobar homenatges a Joan Perucho i *Les històries naturals*, a Pere Anguera i a Josep Pla, sobretot en l'ús de l'adjectiu. "Pla, Rodoreda i Sales són la base de la nostra prosa d'avui", reconeix. També a plomes com Franz Kafka o Italo Calvino. "Aquesta novel·la no podria existir sense *El castell* o *Els nostres avantpassats*. Són obres ambientades en el passat, però que no recreen un món de manera fidel, fent servir dilemes que encara són presents". Noms que no són estranys en aquest univers, deliciós i grotesc, on Garrigasait ens submergeix amb una lucidesa que no deixa de meravellar-nos.